

Q&A Bbz 2004 Q4 2021

Tijdelijke afwijkende regels voor instroom
tijdens vierde kwartaal 2021

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

6 oktober 2021

1. Is na 1-1-2022 het nog mogelijk om Bbz met terugwerkende kracht uit te keren?

Nee, dat is niet mogelijk. De Bbz-uitkering kan in de periode oktober tot en met december 2021 alléén voor deze periode – en dus voor maximaal 3 maanden - worden aangevraagd en toegekend. Voor een uitkering vanaf januari 2022 moet de ondernemer een nieuwe aanvraag indienen.

2. Waarom is de vermogenstoets buiten beschouwing gelaten in deze versie van de Bbz-uitkering? De levensvatbaarheid is toch vaak niet los te zien van de schulden(problematiek)?

De achterliggende gedachte is het ontlasten van de gemeentelijke uitvoering, omdat de vaststelling van de hoogte van het vermogen één van de meest complexe, arbeidsintensieve en tijdrovende onderdelen is in de uitvoering van het Bbz 2004. Daarnaast vormt het een ontlasting van de gemeentelijke uitvoering in het jaar 2022, omdat hiervoor dan geen definitieve vaststellingen hoeven te worden verricht voor deze toekenningen.

Het ontbreken van een goed beeld van de vermogenspositie van de onderneming kan een belemmering vormen om de levensvatbaarheid te kunnen vaststellen. Dit is mogelijk enigszins te ondervangen, door de ondernemer op het aanvraagformulier een verklaring te laten afgeven. Hierbij kan worden gedacht aan een vraag als: Bent u in staat om uw lopende bedrijfs- en privéverplichtingen te voldoen? Als de ondernemer dit bevestigend beantwoordt, kan voorzichtig worden aangenomen dat het vermogen geen belemmerende factor vormt bij de beoordeling van de levensvatbaarheid.

Het is ook mogelijk om ervoor te kiezen gericht wat gegevens op te vragen van het vermogen, zodat mogelijk ook sneller een oordeel kan worden gevormd over de levensvatbaarheid. Dit zou bijvoorbeeld kunnen doordat een (summiere) voor gedefinieerde zakelijke en privébalans wordt ingevuld door de aanvrager.

3. Mag de medewerker die Bbz-regeling uitvoert nu wel standaard stukken opvragen (excl. stukken m.b.t. het vermogen), zoals bijvoorbeeld stukken van vóór de coronaperiode?

Om de levensvatbaarheid te kunnen vaststellen kunnen alle benodigde stukken worden opgevraagd die als relevant worden geacht, bij het vaststellen van de levensvatbaarheid. Dat betekent dat ook stukken inzake het vermogen kunnen worden opgevraagd. De stukken met betrekking tot het vermogen hebben alléén geen invloed op de definitieve vaststelling, want de uitkering wordt gelijk “om niet” toegekend per maand en is niet van belang om te beoordelen of iemand wel of niet bijstandsbehoefstig is (bij de toekenning van algemene bijstand in het 4e kwartaal van 2021).

4. Hoe ga je om met een ondernemer die in Q4 uitkering levensonderhoud aanvraagt en bedrijfskapitaal?

Vraagt de ondernemer in het 4e kwartaal naast een uitkering ook een bedrijfskapitaal aan, dan geldt de reguliere Bbz-systematiek voor de vaststelling van de noodzaak en hoogte

van dit bedrijfskapitaal en voor de uitkering levensonderhoud gelden de tijdelijke afwijkende regels voor instroom tijdens vierde kwartaal 2021.

5. Moeten de woonlasten in het kader van het achterwege laten van de vermogenstoets, ook buiten beschouwing blijven bij de aanvraag Bbz?

De bijstandsnorm voor een zelfstandige bestaat uit de algemene bijstandsnorm die voor belanghebbende van toepassing is (hierbij geldt ook de kostendelersnorm), vermeerderd met bijzondere bijstand voor de woonkosten en premie die wordt voldaan tegen arbeidsongeschiktheid. Omdat interne voorliggende voorzieningen, zoals beschikbare middelen, nu buiten beschouwing worden gelaten, moet worden uitgegaan van de bijstandsnorm zonder toeslagen voor woonkosten en/of premie tegen arbeidsongeschiktheid.

Mocht een ondernemer een aanvraag doen voor woonkostentoeslag of de financiering van de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering, dan moet hij hiervoor een aanvraag bijzondere bijstand indienen. Die dient volgens de gemeentelijke beleidsregels voor bijzondere bijstand te worden afgehandeld.

Op dit moment zijn er diverse gemeentes die ervoor kiezen om de TONK te verlengen, waardoor ook voor het 4^e kwartaal van 2021 de TONK kan worden aangevraagd. Hiermee kan grotendeels worden voorkomen dat er bijzondere bijstand voor woonkosten wordt aangevraagd.

6. Kan bij de aanvraag van Bbz-light deze worden gekoppeld aan de SBI-code?

Voor bepaalde branches is het nog zeer lastig om een oordeel te vormen over de levensvatbaarheid. Hierbij kan worden gedacht aan ondernemers in de evenementenbranche. Er zijn ook sectoren waarvoor de markt structureel is gewijzigd, zoals de zakelijke cateraars (door trendbreuken als het thuiswerken), wat van invloed is op de levensvatbaarheid.

De aanvragen koppelen aan SBI-codes vormt een mogelijkheid, maar is niet aan te bevelen. Er is bij iedere zelfstandige immers sprake van een eigen (specifieke) markt en product, vermogenspositie en verdienmodel, ook al hebben zij eenzelfde SBI-code.

7. Wordt de kostendelersnorm weer bij de aanvraag toegepast?

Ja.

8. Mag je deze 3 maanden Bbz light ook gebruiken om de ondernemers extra tijd te geven voor de heroriëntatie?

Het 4e kwartaal kan (ook) worden benut om het bestaande verdienmodel van de onderneming aan te passen, zodat weer kan worden gesproken over een levensvatbare exploitatie. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de zakelijke cateraar, die structureel een deel van de markt kwijt is doordat mensen meer thuiswerken. De ondernemer zou zich in de heroriëntatieperiode bijvoorbeeld op een nieuwe markt kunnen

gaan richten, zoals de thuiswerkers, met hetzelfde product, wat mogelijk weer leidt tot een levensvatbare exploitatie. Hierbij moet met name worden gedacht aan wijzigingen in de bedrijfsvoering, maar ook is het mogelijk dat er nieuwe markten worden onderzocht en benaderd.

Hiermee wordt dus niet bedoeld een ondernemer die een niet levensvatbaar bedrijf meer heeft en dit wil beëindigen. Deze ondernemer geeft vervolgens aan plannen te hebben om in een geheel andere branche iets te gaan opzetten. In deze situatie is het alleen mogelijk een beëindigingsuitkering toe te kennen, indien dat nodig is om de onderneming op een goede manier te kunnen beëindigen.

9. Worden gemeenten gecompenseerd voor extra uitgaven voor de Bbz via een verhoogde BUIG-uitkering?

Het deelbudget Bbz 2004 van het Macrobudget wordt aangepast op de verwachte doorstroom. Door de wijzigingen van het Bbz 2004 neemt de gemiddelde uitkering en het aantal zelfstandigen met recht op een Bbz-uitkering toe. De budgettaire gevolgen van de instroom van voormalig Tozo-ontvangers in het 4e kwartaal van 2021 worden geraamd op € 84 miljoen. Een deel van de zelfstandigen zal ook in 2022 nog gebruikmaken van het Bbz 2004. Voorlopige inschatting is dat de Bbz-uitgaven in 2022 daardoor met € 123 miljoen toenemen.

10. Kan bij het toekennen van Bbz-light er een arbeidsverplichtingen worden opgelegd aan de partner van de ondernemer?

Bij de toekenning van algemene bijstand in het 4e kwartaal 2021, waarvoor de tijdelijke afwijkende regels gelden, is het mogelijk en vaak wenselijk diverse verplichtingen op te nemen, zodat sneller in het levensonderhoud kan worden voorzien. Hierbij kan worden gedacht aan de verplichting algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden voor de partner van de zelfstandige of de zelfstandige zelf.

11. Kan met betrekking tot de definitieve vaststellingen van ondernemers die in 2020 zowel Bbz als Tozo-ondersteuning kregen ook anders worden omgegaan met de definitieve vaststelling van het inkomen?

Nee, voor deze groep zal volgens het reguliere Bbz een definitieve vaststelling moeten plaats vinden.

12. Krijgen gemeenten ook uitvoeringskosten voor de uitvoering van Bbz-light?

Er wordt geen extra budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Bbz-regeling.

13. Kan de Bbz-light ook verlengd worden na 1/1/2022?

Volgens deze AMvB niet verder worden verlengd. Het advies is om dit duidelijk te communiceren op de website van de gemeente.

14. Stel, een gevestigde zelfstandige kreeg al 1 jaar Bbz en daarna aansluitend Tozo. Kan er dan, gelet op de maximale termijn voor een gevestigde zelfstandige, ook Bbz-light aangevraagd worden?

Ja. Voor een gevestigde zelfstandige die 12 maanden een uitkering heeft ontvangen en die eindigt per 1 oktober 2021, kan worden overwogen deze te verlengen, omdat er sprake is van externe omstandigheden (Covid 19).

15. Hoe moet je kijken naar levensvatbaarheid in de Bbz-light?

Toelichting op de vraag: Het is niet mogelijk om naar het totale financiële plaatje kijken. Kun je als uitvoerder Bbz-light volstaan met het gegeven dat de ondernemer niet van de inkomsten van zijn bedrijf kan leven voldoende om te zeggen dat het niet levensvatbaar is. Of dient er te worden volstaan met de waarschuwing dat er per 01-01-2022 wel gekeken wordt naar de levensvatbaarheid en dat het raadzaam is om deze periode toch vooral te benutten voor heroriëntatie .

Antwoord: De tijdelijke aanpassingen aan het Bbz zijn géén noodmaatregel in het kader van het economisch steun- en herstelpakket. Dat betekent dat, wil een zelfstandige in aanmerking komen voor het Bbz, zijn bedrijf of zelfstandig beroep levensvatbaar moet zijn. Er moet dus wél een levensvatbaarheidstoets worden uitgevoerd.

Regelmatig zal voorkomen dat het zeer lastig is om een goed oordeel te geven over de levensvatbaarheid. In die situatie kan alléén voor de doelgroep startende zelfstandige worden teruggevallen c.q. worden verwezen naar artikel 12 Bbz-oud. In dit artikel is het volgende aangegeven: In een aantal gevallen kan geen volledig betrouwbare begroting worden opgesteld vanwege het ontbreken van een goed inzicht in de marktsituatie. Het is aanvaardbaar dat in dergelijke gevallen gedurende 6 maanden bijstand wordt verleend uitsluitend ter voorziening in de noodzakelijke kosten van het bestaan. Aan de hand van de resultaten over deze periode kan daarna een oordeel worden gegeven over de levensvatbaarheid. In die situatie zou voor deze 3 maanden (1 oktober 2021 tot en met 31 december 2021) gebruik kunnen worden gemaakt van dit wetsartikel.

Wanneer een gevestigde zelfstandige al een aantal jaren een onderneming exploiteert, moet hij in ieder geval de jaarrekening en inkomstenbelastingaangifte van het jaar 2019 kunnen overleggen. Uit deze gegevens zou moeten blijken of de ondernemer in dat jaar - en mogelijk ook het jaar ervoor - in zijn levensonderhoud kon voorzien. Mocht blijken dat de ondernemer in die periode hiermee níet in zijn levensonderhoud kon voorzien en heeft hij gedurende de Tozo-periode geen inkomsten opgegeven? Dan kunnen bij de levensvatbaarheid van de onderneming zeker vraagtekens worden gezet. Die levensvatbaarheid zal mede afhankelijk zijn van de branche waarin de ondernemer zit.

16. Hoe dient de uitvoerder Bbz-light om te gaan met toeslagen als woonkostentoeslag en AO-toeslag, met het oog op het gegeven dat deze Bbz-light regeling niet hoeft te worden terugbetaald?

Mocht een ondernemer een aanvraag doen voor woonkostentoeslag of de financiering van de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering, dan moet hij hiervoor een aanvraag

bijzondere bijstand indienen. Die dient volgens de gemeentelijke beleidsregels voor bijzondere bijstand te worden afgehandeld.

Op dit moment zijn er diverse gemeentes die ervoor kiezen om de TONK te verlengen, waardoor ook voor het 4^e kwartaal van 2021 de TONK kan worden aangevraagd. Hiermee kan grotendeels worden voorkomen dat er bijzondere bijstand voor woonkosten wordt aangevraagd.

17. Mag een gemeenten bij LO geen vermogensvaststelling doen maar bij een aanvraag krediet wel?

Ja, er geldt wel een vermogenstoets bij de aanvraag van een krediet in het kader van de Bbz. Bij de aanvraag voor een bedrijfskapitaal, dient de aanvraag te worden beoordeeld volgens het reguliere Bbz. Dat betekent dat de aanvrager hierbij o.a. alle gegevens dient aan te leveren over het vermogen.

18. Op welke manier moeten de inkomsten van de ondernemer vooraf worden getoetst en achteraf worden verrekend?

De zelfstandige geeft bij de aanvraag een verklaring van de te verwachten inkomsten in de betreffende maanden waarvoor inkomensondersteuning wordt aangevraagd. Bij de beoordeling van het recht op en de hoogte van de bijstand kan worden uitgegaan van de verklaring van de zelfstandige. Omdat het voor de ondernemer ook een inschatting van zijn inkomsten blijft die hij vooraf moet doen, is het aan te bevelen om te werken met een inkomstenformulier dat maandelijks (digitaal) moet worden aangeleverd.

19. Zijn voorschotten toegestaan?

Ja, net als bij de reguliere Bbz, zijn voorschotten toegestaan.

20. Vindt bij Bbz-Light een eindheffing plaats bij de omzetting om niet bij de verrekening van de uitkering?

De uitkering die in het 4e kwartaal van 2021 volgens de tijdelijke regels wordt verstrekt, wordt direct om niet toegekend. Doordat de vaststelling nu niet plaatsvindt na het boekjaar en direct om niet wordt toegekend, is de uitbetaalde algemene bijstand belast met loonheffing. Dit betekent dat de ondernemer en zijn eventuele partner na afsluiting van het boekjaar een jaaropgaaf ontvangen van de ontvangen uitkering. Dit wijkt af van de reguliere vaststellingen van leenbijstand, waarbij over het bedrag om niet, vanaf het moment van omzetting òf eindheffing is verschuldigd òf onbelast wordt toegekend.

21. Moet de ondernemer de winst of het inkomen worden onderbouwd door te overleggen cijfers?

Als gemeente bepaal je zelf welke eisen er worden gesteld aan de aanlevering van gegevens met betrekking tot het inkomen.

22. Moet er bij deze vorm van Bbz een apart uitkeringsdossier worden aangemaakt?

Ja, er moet een separaat uitkeringsdossier worden aangemaakt in de vakapplicatie.

23. Wat gebeurt er met de mensen die tijdens of vlak na deze corona periode hun 36 maanden Bbz (startersuitkering) hebben gehad.

Voor een ondernemer die 36 maanden een uitkering heeft ontvangen als startende zelfstandige, die eindigt per 1 oktober 2021, zou sprake moeten zijn van een levensvatbare onderneming. Het Bbz biedt hierin geen aanknopingspunten om deze verder te verlengen vanwege externe omstandigheden.